

“Kas kuuled, kuidas lehed räägivad?”

Pusle valmistasid

Talinna Ülikooli

üliõpilased:

Terje Kaljumäe

Kristi Eichelmann

Hanna-Maria Kupper

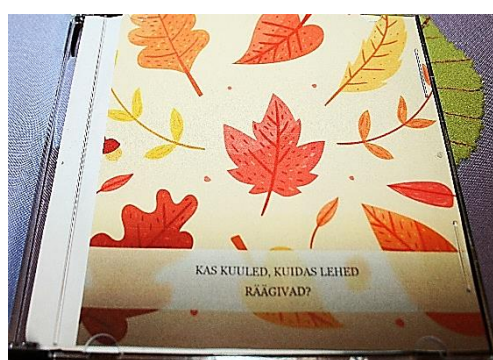
Karmen Loite

Juhendajad:

T. Artla, J. Kadastik

Kaasav elu 2023

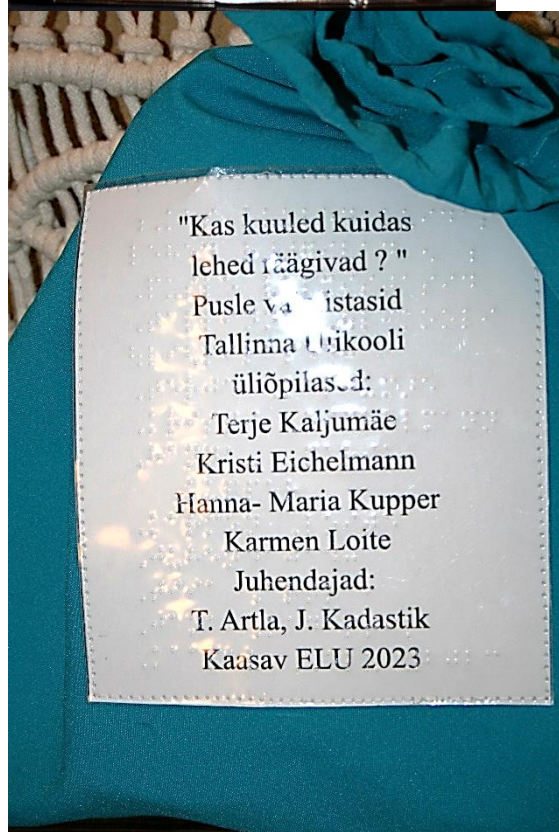




KASK



VAHER



PIHLAKAS
KASTAN



TAMM
SARAPUU



KASTAN



SARAPUU

CD-l ja QR-koodidel leiduv sisu:

1. INFO KASEST

Eestis levib peamiselt arukask. Arukasel on valge tüvi ja pikad rippuvad oksad. Tema lehed on kolmnurksed või rombi kujulised, tavaliselt terava tipuga ning helerohelised. Lehe pikkus on neli kuni seitse sentimeetrit.

2. LUULETUS “KASK“

Kask. Leht on pisike ja väle,
puult ta kukub alla, käbe.
Terav tipp ja ümar kuju,
mängides loob rõõmsa tuju.
Leht, see läigib vastu päikest,
otsib soojuslaiku väikest.
Talvel pime, külm ja paha,
leheke, see kukub maha.
Ärge tujul minna laske,
kevadel näeb jälle kaske.



3. LUULETUS “KASTAN“

Kastan. 7 venda seisvad reas,
seljad sirged, mütsid peas.
Pikk, see keskel, vanim ka,
teistel vaatab üle pea.
Lehe servas väiksed narmad,
justkui venna poiste varbad.
Mööda lehte laiub roots,
tõmba üle sõrmeots.
Õis, see kasvab.
Leht läheb longu.
Leht, see tuhmub,
vajub kängu.
Läbi saab ta eluiga,
kui sünnib ogaline kera.
Mis ma teile ikka vastan,
see me tubli hobukastan.



4. INFO KASTANIST

Harilik hobukastan on kõrge puu, ta võib kasvada kuni 25 m kõrguseks. Kevadel on tema pungad kleepuvad. Lehed on suured ja meenutavad sõrmi, millel on viis kuni seitse liitlehte.

5. INFO PIHLAKAST

Pihlakatel on suured liitlehed, mis koosnevad paljudest väikestest lehekestest. Lehekesi võib olla 11-23. Noored lehed on karvased, vanad lehed aga siledad. Pihlakad ei ole väga kõrged puud, osa liike ei anna puu mõõtu välja vaid on hoopis põõsad.

6. LUULETUS “PIHLAKAS“

Pihlakas. Siin on leht kui udusulg,
Keerleb-pöörleb selle telg.
Kui tuul see võtab kaasa teda,
siis jookse järgi mööda rada.



Lehe emal lapsi palju,
külje all nad teevad nalju.
Noored karvased ja pehmed,
hiljem langetavad ehted.

Leht, see sirge sihvakas,
kes siis muu kui pihlakas.

7. LUULETUS “SARAPUU“

Sarapuu. On see põõsas, on see puu?
Kes mul ütleks auuu ...
Leht on ümar, roots on pehme,
ehk saaks sellest kuuseehte.
Kahjuks talvel külm ja kole,
enam leht see ilus pole.
Pruuniks, kollaseks ja kirjuks
muutub leht, et külmas harjuks.
Aga kuuseehteks üsna mihkel
on meil sarapuu pähkel.



8. INFO SARAPUUST

Sarapuu on kõrge mitme haruga põõsas, tema koor on pruunikashall. Sarapuu lehed on südamekujulise algusega ning leht on alt karvane. Tema vili on pähkel. Pähklid on alguses rohelised, kui nad agavalmis saavad, siis pruunid.

9. LUULETUS “TAMM”

Tamm. See on leht
kui lapse jalg,
palju varbaid kokku tal.
Sinka-vonka lehe piir,
tuul see võtab kaasa siit.
On ta meie rahvuspuu,
nii vast räägib rahvasuu.
Nii et võta õue suund,
mine vaata üle puud.
Teha tuleb mõni samm,
kuniks märkad,
näe, ongi tamm.



10. INFO TAMMEST

Tamme tüvi on jäme, tema läbimõõt on 1-1,5 meetrit, kuid vana puu võib olla ka palju jämedam. Tammepeu koor on hallikaspruun, paks ja sügavate lõhedega. Suvitamme lehed kuivavad ja langevad talveks maha. Talitamme lehed küll kuivavad, kuid erinevalt teistest lehtpuudest lehed maapinnale ei kuku, vaid jäävad puule kevadeni.

11. LUULETUS “VAHER”

Kes on see suur ja tugev leht?
Tal nimi on ka päris eht.
Viis teravat tippu uhkes reas
ja väiksed hambad nende seas.
Ta suurem on kui lapse käsi
ning üllatamast eal ei väsi.
Kui sügis käes, siis algab mäng,
vikerkaarvärvide imeline ränd.
Sa lase sõrmed üle mustri
ning tunne kogu rõõmu-lusti.
Ei, see pole kortsus paber,
see on täitsa ehtne vaher.



12. INFO VAHTRAST

Vahtralehel on viis kuni seitse tippu. Suvel on vahtralehed tumerohelised, sügisel muutuvad lehed värvilisteks. Siis võivad lehed olla ka kollased, punased või oranžid. Isegi ühe oksa lehed võivad minna eri värvi. Vaher on tuntud tugevuse ja vastupidavuse sümbol ning seetõttu on ta paljude riikide rahvuspuu.